

Dítě a pes patří k sobě

PhDr. Kateřina Jančaříková, Ph.D.

Pes pomůže zacelit ránu po odchodu někoho blízkého, ale působí i jako jako prevence při velkých změnách v uspořádání rodiny (příchod sourozence, nové manželství rodiče, stěhování). Pes může smysluplně naplnit volný čas – ať už jde o procházky přírodou, nebo třeba „psí sporty“, jako jsou agility, dogfrisbee, dogtracking, obedience či dogdancing.

Pes se může stát dítěti prostředníkem v kontaktu s vrstevníky či prostředkem k nalezení nových přátel. Zažila jsem to na vlastní kůži.

Jak mi pes vstoupil do života...

Prvního psa (černého křížence, fenku Punta) jsem dostala, když mi byly dva roky. Přesto jsou mé vzpomínky na období „před psem“ plné netrpělivého čekání. Nechápu, jak je to možné,

ale velice jsem se jako dítě zlobila, že to našim tak dlouho trvalo, než mi pejska pořídili. Samozřejmě se o psa starala hlavně prateta, sama kynoložka (cvičila německé ovčáky, psa Baryka však musela odevzdat za druhé světové války Němcům, ale to je jiný příběh), měla pro mne velké pochopení, protože jsem stejně jako ona pejsky ke štěstí potřebovala. Punta mne naučila respektu k psovi jako k autonomní bytosti.

Postupně přicházela péče o něj – venčení, vyčesávání, chytání blech i krmení. V osmi letech (po rozvodu rodičů) jsem dostala malého knírače barvy pepř a sůl, psa Breda. Jeho příchod mi nesmírně pomohl, protože jsem byla na tatínka silně vázána a špatně jsem jeho odchod snášela. S Bredem jsem již začala cvičit (tehdy v organizaci SVAZARM) a také jsem s ním složila první zkoušky. V dospělosti přišli další nezapomenutelní chlupatí přátelé...

Nyní mám tři fenky, a sice Aywy (borderkolie, 6 let), Orfi (groenendaelka, 2 roky) a Sangie (kanaánský pes, 8 měsíců) – provádím s nimi především záchranářský výcvik, ale také navštěvuji žáky a školy nabízející programy se psy. Čerpám totiž ze svého života s pejsky tolik štěstí, že se o ně potřebuji dělit. A také jsem se s pejsky tolik naučila, že bych o tom

mohla psát knihy. Zkušenosti s nimi mi určitě pomohly při výchově dětí, při studiu pedagogiky i v další práci. Stále však přicházejí situace, kdy se člověk musí pokořit a zase se učit, což je nejspíš dobře.

Rady a tipy před pořízením psa

Prázdniny jsou ideálním časem pro pořízení zvířecího člena rodiny. Možná máte ve škole žáka, který se na nástup prázdnin těší o to více, že ho čeká příchod chlupatého kamaráda. Může se stát, že vás rodiče před pořízením pejska požádají o radu. Právě proto jsem pořídila rozhovor s dámami nad jiné povolanými, a sice výcvikářkami psů, jejichž odpovědi by mohly pomoci všem, kdo se rozhodují, že si psa pořídí. Váhal, pro jaké plemeno či pohlaví se rozhodnout, nevěděl, jaké aktivity se psem provozovat, atd. Aby šance pro oboustranné úspěšné soužití byly co největší a aby se minimalizovalo nebezpečí, že se z pejska místo kamaráda a utěšitele v dětských bolestech stane neutuchající zdroj problémů, zeptala jsem se na některé záležitosti **Romany**

Macháčkové (předsedkyně, instruktorky výcviku) a **Aleny Strýhalové** (hlavní výcvikářky) ze Základní kynologické organizace Lysá nad Labem.

Začneme v osobnější rovině, a sice otázkou, kdy jste dostaly prvního psa. Byla to dobrá volba? Nebo by šlo něco vymyslet lépe?

Alena Strýhalová: Psa jsem vlastně nikdy nedostala, protože rodiče pro to neměli pochopení. Musela jsem chodit do lidové školy umění a podobně. Prvního psa jsem si našla na ulici a vybrečela si, aby mohl zůstat se mnou. Byla to fena. Sousedův pes se k ní podhrabal, když hárala, takže přišla štěňata (kříženci). Z nich jsem si nechala fenu Ditu. Tehdy mi bylo devět let. Ditu jsem začala cvičit, stala jsem se členem SVAZARMu a dotáhla to s Ditou až na mistrovství republiky mládeže. V patnácti letech jsem z prvního platu začala splácet štěně německého ovčáka – a kynologii jsem se vlastně nikdy věnovat nepřestala.

Romana Macháčková: Ani já jsem nikdy vlastního psa nedostala. V patnácti letech jsem si bez souhlasu domů přinesla štěně německého ovčáka, psa, a začala s ním cvičit. Dotáhli jsme to spolu až ke zkoušce ZVV2. A pak přišli další psi. Kynologie je i pro mne záležitostí na celý život.

Jaký věk dítěte je vhodný pořízení pejska?

Alena Strýhalová: Reálně tak deset let. Záleží ovšem na mnoha okolnostech. Pokud pořizujeme psa do rodiny, může to být i dříve.

Dítě si může hrát s rodinným psem, učit se s ním zacházet, ale pes na cvičení by měl přijít skutečně nejdříve v deseti letech.

Romana Macháčková: Pokud i rodiče chtějí psa, pak ho mohou pořídit kdykoli. Jestliže se ale pořizuje pes dítěti, potom by mu mělo být alespoň dvanáct let. Myslím, že je dobré před pořízením psa vyzkoušet, zda se dítě dokáže dlouhodobě starat o jiné zvíře, méně náročné, jako je třeba morče nebo křeček.

Jaké plemeno byste doporučily? Záleží na velikosti?

Alena Strýhalová: Určitě není dobré nechat se ovlivnit módou. Za mého dětství hodně lidí oslovil film *Lassie se vrací*. Moje kamarádka si nejspíš právě kvůli tomu pořídila kolii – psa. A nebyla to dobrá volba. Pes jí dělal naschvály, pral se, měl nepřiměřenou reakci na střelbu... Dost se s ním natrápila. Pro dítě bych doporučila psa menší vzrůstu, ale ne teriéra. Vhodná plemena? Například šeltie, mops, brabantík, king charles spaniel nebo čínský chocholatý pes. Ale zase ne příliš malé a křehké plemeno, jako je třeba čivava, protože mu dítě může ublížit neopatrným zacházením. Rozhodně neradím vybírat křížence, doporučuji plemena, protože jsou povahově zakotvená. Možná je dobré uvažovat i o kastraci psa, aby ho dítě lépe zvládalo. V některých státech je to naprosto běžné. U nás se zatím kastrují jen psi pro nevidomé.

Romana Macháčková: Není dobré vybírat plemeno podle toho, co píšou chovatelé (vychvalují vlastní plemeno někdy až neúměrně). Doporučte rodičům, aby se poradili s nezávislým odborníkem, například ať před výběrem a koupí navštíví kynologický klub v okolí a zeptají se výcvikáře. Vždy je vhodné si zjistit, k čemu bylo plemeno vyšlechtěno – tato vlastnost ve psech (až na malé výjimky) zůstává. Osobně bych dítěti nikdy nekoupila lovecké plemeno. Pud k lovu je u těchto psů většinou tak silný, že by se s nimi děti dost natrápily.

Psa, nebo fenu?

Alena Strýhalová: Fenu! Nejlépe vykastrovanou.

Romana Macháčková: Fenu! Pokud psa, tak ho určitě nechat vykastrovat, jakmile dosáhne pohlavní dospělosti.

Je pořízení pejska pro nějaké dítě nevhodné?

Alena Strýhalová: Určitě je rizikem pro alergika. Možná je dobré nechat dítěti i ostatním členům rodiny před pořízením psa provést alergologické testy na srst. Hodně lidí odkládá psy do útulků právě proto, že se nečekaně u někoho v rodině objevila alergie. Otázkou je, zda je dobré pořizovat psa mentálně postiženému dítěti. Osobně si myslím, že v takové situaci je mnohem lepší využívat služeb canisterapeutického psa s doprovodem. Pes v rodině s postiženým dítětem je pod neustálým tlakem, což se může negativně projevit na jeho zdraví i chování.

Romana Strýhalová: Určitě bych nepořizovala psa dítěti, které nemá dlouhodobý zájem o zvířata. Odložených psů jsou plné útulky.

Musí mít pes zahradu? Platí, že pes do paneláku nepatří?

Alena Strýhalová: Pes může prožít hezký život i v paneláku, tedy alespoň psi některých plemen. Ale samozřejmě není dobře, když je pes zavřený v bytě sám od rána do večera. Pak může kňučením a štěkáním dost obtěžovat sousedy nebo ničit nábytek či jinak škodit. Všechno lze pochopitelně vyřešit – domluva o venčení se sousedy,

placené hlídání atd. Někdy pomáhá pořídit si dva menší psy, kteří se přes den, kdy jsou sami, zabaví a dělají si společnost. Ale není vhodné pořizovat je zároveň.

Romana Macháčková: Pes samozřejmě může být i v bytě, ovšem s podmínkou, že si na něj jeho majitel udělá dostatek času a dopřeje mu procházky a dostatek pohybu. Je jasné, že psů v bytě musíme věnovat více času.

Jaké aktivity může žák či žákyně základní školy s pejskem provádět?

Co nabízí vaše základní organizace?

Alena Strýhalová + Romana Macháčková: Rodičům před pořízením pejska doporučujeme, aby si zjistili podmínky a možnosti, které okolí domova nabízí. Kromě klasického výcviku – poslušnosti, stop a obran – lze dnes provozovat řadu aktivit: agility, dodgancing, obedience, dogfresbee... Možností je spousta, stačí se podívat na internet, například na youtube, kde toho lze hodně odkoukat.

Je pro dítě vhodnou volbou pejsk z útulku?

Alena Strýhalová: Nemyslím si, že je to dobrý nápad. Skutečně bych vybrala nějaké plemeno pro již zmíněné zakotvení vlastností. Nikdo nikdy neví, co má pes z útulku za sebou.

Romana Macháčková: Myslím si, že někdy to fungovat může. Důležité je, abyste nevybírali psa podle vzhledu nebo emocí, ale nechali si poradit ošetřovateli, kteří ho dobře znají.

Jaké dovednosti se žák základní školy, který se o pejska stará a cvičí ho, naučí?

Alena Strýhalová: Rozvoj v citové oblasti. Vazba. Empatie, vcítění se. Porozumění chování někoho dalšího. Vždy je dobré, když má dítě pravidelnou povinnost. Pokud dítě cvičí se psem, naučí se důslednosti.

Romana Macháčková: Zodpovědnost! Pravidelná péče. Vztah ke zvířatům i lidem, nové vztahy, cit ke zvířatům.

Opomněla jsem něco, co byste ještě doporučily?

Alena Strýhalová: Někdy se stane, že se pes přichýlí nikoli k dítěti, jak bylo plánováno, ale k dospělému. A dítě se s tím musí vyrovnat. Zvíře totiž přirozeně uznává dospělého, ovšem aby uznalo dítě, to není jen tak. Chce to velké úsilí ze strany dítěte, podporu rodičů a ono pověstné „přeskočení jiskry“ mezi dítětem a psem.

Romana Macháčková: Psů je v České republice hodně. Možná až příliš. Přicházejí k nám do útulku kolem roku věku, pokažení, zanedbaní. I proto doporučuji kastraci psů, které svěrujeme dítěti, aby se neplánovaně nemnožili a nepřibývali další problematičtí kříženci.

Pořízení psa je totiž radost i starost na celý psí život. ♦

Autorka působí na katedře biologie a environmentálních studií PedF UK

